

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this please use the original publication:

Huhtanen, S. 2022. Maisteriopinnoilla avaimia tutkimustiedon käyttöön. Pro Terveys 3/2022.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Maisteriopinnoilla avaimia tutkimustiedon käyttöön

Uudistuvat sosiaali- ja terveyspalvelut edellyttävät näyttöön perustuvia, vaikuttavia käytänteitä. Tutkimustiedon käyttö on näyttöön perustuvan toiminnan ydin ja keskeinen osaamisvaatimus.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää näyttöön perustuvien käytäntöjen kehittämistä hoitotyössä ja monialaisessa yhteistoiminnassa (1), mihin puolestaan tarvitaan hoitotieteen ja muiden terveystieteiden tietoperustalle rakentuvaa osaamisen kehittämistä (2).

Näyttöön perustuvan toiminnan ydin on tutkimustiedon käyttö, jota voidaan kuvata prosessina tutkimustiedon tarpeen tunnistamisesta, hankintaan, kriittiseen lukemiseen sekä käyttöönottoon (3). Pohja tutkimustiedon käytön osaamiselle luodaan jo sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen aikana, mitä syvennetään jatkokoulutuksissa (2). Yliopistojen terveystieteiden maisterin (TtM) tutkinto syventää edelleen perustaa tutkimustiedon käytölle ja antaa kelpoisuuden vaativiin alan asiantuntija- ja johtamistehtäviin. (4) Esihenkilöiden ja opettajien tehtävänä onkin näyttöön perustuvaan toiminnan ja tutkimustiedon käytön edistäminen muun muassa kannustavan ilmapiirin luomisella, vuorovaikutuksellisella johtamisella ja hoitokäytänteitä kehittämällä.

Mitä tiedetään tutkimustiedon käytöstä?

Tutkimustiedon käyttöä on tutkittu hoitotyön kontekstissa. Tutkimuksissa on keskitytty muun muassa tutkimustiedon käyttöä estäviin ja edistäviin tekijöihin, koulutusinterventioihin sekä tutkimustiedon käytön osaamiseen (3). Tulosten mukaan sekä hoitotyöntekijät että hoito-

työn opiskelijat kuin myös opettajat suhtautuvat tutkimustiedon käyttöön myönteisesti, mutta heidän tietonsa ja taitonsa sen käyttöön vaihtelevat matalasta keskitasoon (3,4). Jatko- ja täydennyskoulutus edistävät tutkimustiedon käytön osaamista kehittämällä itsevarmuutta sekä analyyttistä ja kriittistä lähestymistapaa tutkimustiedon käyttöä kohtaan (3,5).

Tutkimustietoa ylempää korkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden tutkimustiedon käytön osaamisesta löytyy niukasti. Opiskelijat osaavat tunnistaa tutkimustietoa vaativan ongelmatilanteen, muodostaa tutkimuskysymyksiä ja tehdä tietokantahakuja (4). Opiskelijoiden tutkimustiedon käytön osaaminen kehittyi koulutuksen aikana myös tut-

TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTUS

Asetelma > poikkileikkaustutkimus

Aineisto > 1. vuoden terveystieteiden maisteriopiskelijat (n=33) neljästä yliopistosta

Aineistonkeruu > syksy 2018, sähköinen kyselylomake – TuTiKO-mittari (Heikkilä 2005), 5-portaiset Likert-asteikat ja tietotesti

Analyysi > tilastollinen

kimustiedon hankinta- ja käsittelyosaamisen alueilla. Lisäksi motivaatio tutkimustiedon implementointiin lisääntyy koulutuksen aikana. (5)

Maisteriopiskelijoiden osaamista tutkittiin

Turun yliopiston hoitotieteen laitoksella toteutettiin tutkimus, jonka tarkoituksena oli kuvata hoitotieteen opiskelijoiden tutkimustiedon käytön osaamista ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Osaaminen koostuu suhtautumisesta tutkimustiedon käyttöön sekä tiedoista ja taidoista.

Opiskelijat suhtautuivat tutkimustiedon käyttöön myönteisesti ja heidän tutkimustiedon käytön tietonsa tietotestin perusteella olivat hyvät. Parhaiten osattiin tiedonhakuun liittyvät asiat, kuten valita osuvin hakulauseke. Itsearvioinnin perusteella hoitotieteen opiskelijoiden tutkimustiedon käytön taidot olivat hieman keskinkertaista paremmat. Opiskelijat arvioivat tutkimustiedon hankintataitonsa korkeammaksi kuin tutkimustiedon luku- ja käyttöönottotaitonsa.

Suhtautuminen korreloi myös taitojen kanssa

Opiskelijoiden tutkimustiedon käytön osaamisen osa-alueiden yhteyksiä tarkasteltaessa suhtautuminen tutkimustiedon käyttöön sekä tutkimustiedon käytön tiedot ja -taidot korreloivat positiivisesti ja tilastollisesti merkitsevästi (raja-arvo $p \leq 0,05$) toistensa kanssa. Jatkettaessa analyysiä (mm. regressionanalyysi) ha-

vaittiin, että tutkimustiedon hankintataidot ovat selittävänä tekijänä neljässä tutkimustiedon käytön osaamisen alakategoriassa. Tutkimustiedon käyttöön sitoutuminen selittää kahta osaamisen alakategoriaa ja tutkimustiedon käytön arvostaminen sekä luku- ja käyttöönotto- taidot selittävät yhtä osaamisen alakategoriaa. (Kuvio 1.)

Tutkimustulosten mukaan tutkimustiedon käytön osaamisen osa-alueet ovat yhteydessä toisiinsa. Kaikkein vahvimmin osaamista selittävät tutkimuksen hankintataidot, joten tätä osaamisen osa-alueita ja pääsyä tiedon lähteille kannattaa painottaa jatko- ja täydennyskoulutuksissa sekä osaamisen kehittämisessä työyhteisöissä.

Tutkimustieto ja sote-palvelut

Tiedonhallintaa ja näyttöön perustuvaa toimintaa painotetaan yhteisenä ydin-kompetenssina uusimmassa sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa, jossa tarkastellaan ehdotuksia kliinisistä erikoistumisaloista (6). Ehdotukset perustuvat kuitenkin tutkimustiedon käytön hyvän perusosaamisen saavuttamiseen jo ammattikorkeakouluopinnoissa. Tutkimustulokset osoittavat terveystieteiden maisteriopiskelijoiden tutkimustiedon käytön osaamisen olevan parempaa kuin

valmistuvilla hoitotyön opiskelijoilla tai hoitotyöntekijöillä. Näyttää siltä, että ammattikorkeakoulututkinto tuottaa pohjaa tutkimustiedon käytön osaamiselle, jota edelleen yliopistojen maisteriopinnot syventävät.

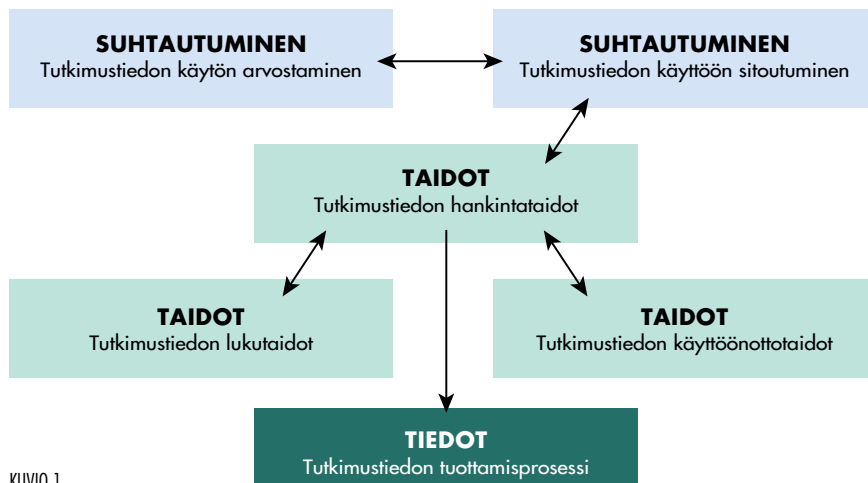
Uudistuvissa sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa tarvitaan hoitotieteen ja muiden terveystieteiden tietoperustalle rakentuvaa asiantuntijuutta ja tutkimustiedon käytön osaamista (2). Jo pidemmän aikaa on keskusteltu palkkauksen ohella hoitajien heikentyneestä työtyytyväisyydestä. Tulevilla hyvinvointialueilla korkeakoulutetut hoitotyön johtajat ja asiantuntijat ovat avainasemassa hoidon laadun sekä hoitotyön veto- ja pitovoiman turvaamisessa. Toiminnan perustaminen tutkimustietoon tukee tätä työtä. (7)

Tutkimustulosten perusteella terveystieteiden maisterikoulutus näyttäisi tuot-tavan jo koulutuksen alkuvaiheessa hyvää perustaa hoitotyön vaativiin asiantuntija-, opetus- ja johtamistehtäviin näyttöön perustuvan toiminnan edistämiseksi. ●

LÄHTEET

- 1 Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osavaa Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisu 2019:31. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>
- 2 Sosiaali- ja terveysministeriö. Uusia käytäntöjä ja rakenteita näyttöön perustuvan hoitotyön osaamisen kehittämiseen. Ehdotukset työelämälle ja koulutukselle. Raportteja ja muistioita 2020:3. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-00-4145-8>
- 3 Heikkilä A, Huhti M, Katajisto J, Leino-Kilpi H. Yliopistosairaaloiden hoitotyöntekijöiden tutkimustiedon käytön osaaminen. *Tutkiva Hoitotyö* 2019;17(1):3–11.
- 4 Riccio P, Bloch J. MSN perceptions of practice-based problems and research-based interventions. *J Prof Nurs* 2019;35(6):499–504.
- 5 Ekvall Hansson E, Carlsson G, Fänge AM. Master student's application of evidence-based knowledge and skills in Swedish healthcare practice. *JBI Evid Implement* 2021;19(1):13–20.
- 6 Sosiaali- ja terveysministeriö. Kliinisen hoitotyön erikoisalot. Ehdotukset kliinisesti erikoistuneen sairaanhoitajan osaamisen kehittämiseksi. Raportteja ja muistioita 2021:36. <http://um.fi/URN:ISBN:978-952-00-8428-8>
- 7 Hoitotyön tutkimussäätiö. Mitkä tekijät ovat yhteydessä sairaanhoitajien työtyytyväisyyteen ja työssä pysymiseen? *Hotus Näyttövinkki* 3/2020. <https://www.hotus.fi/wp-content/uploads/2020/03/nayttovinkki-3-2020.pdf>

TUTKIMUSTIEDON KÄYTÖN OSAAMISEN OSA-ALUEIDEN KESKINÄISET YHTEYDET

KUVIO 1.

ASTA HEIKKILÄ
Tt, arviointiylihoitaja,
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, tutkija,
Turun yliopisto, hoitotieteen laitos

SÄTE HUHTANEN
TtM, lehtori (sij.),
Turun ammattikorkeakoulu

LEENA SALMINEN
Tt, professori, Turun yliopisto,
hoitotieteen laitos, sivutoiminen ylihoitaja,
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri